

A
L3539

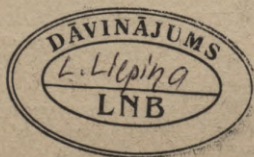
DVE SELE

K
A
B
A
R
E
JS

ANDREJA

KURCIJA

312576

A
L 3539

ANSTOLISIR
PASTAIZS MĀCĪBAS

L 821

Andreja Kurcija

J. Sējins

Dvēseles kabarejs

Dzejas

Rīgā, 1921. g.
„KULTURAS BALSS”. IZDEVUMS.

Latvijas Nacionālā
BIBLIOTĒKA

0306078157

Drukats „Deenas” drukatavā, Rīgā, Valmeeras ielā, 45.

Dvēseles kabarejs

Dvöseles kabarejs

Prologs

Kā nakts ar deenu veenmēr mainas
Un laika ritmam gala nav,
Tā mana dvēsele mij ainas
Tik garus, garus gadus jau.

Kā spoguļi es rokās turu,
Kur dvēsele var atvīzet,
Un redzu tālu ugunskuru,
Kas blāvā naktī blāzmu met.

Kur Saturns saltā dogmatizmā
Uz leju aklu gaismu lej,
Turp manas dzirkstis ātrā dzismā
Kā sarkanmelnas bites skrēj.

Un mana ēna ceļas stāvā,
Man rādas tūkstots pirmais sejs,
Un velkas nemirstības skāvā
Mans ikdeenibas kabarejs.

Prom, prom, mans naksnināis Domino!
Steidzees tu, salti degošs Pjero,
Un spēlē savu nu pēdejo spēli,
Veco Eiropu rādi un kvēli,
Kas sadeg breesmās un atjauno!

Raibotais pulks

Kā lampa trisums uz galda,
Kā rudens mēness un atspīdums tāls
Sirds atkal tēlo un malda:
Un lūk, tur jau atnāk viss personāls,
Akteeru raibotais pulks —
Nedzīvās pasaules dvēseles tulks.

Mans Domino, gaita tava tik vēla.
Lūk, dziļi zem sedzenes melnās
Tev skumīgās acis nemeerā kvēlo,
Un naktī tev leesajās delnās
Atspīd rētas asi un sausi —
Mans Domino, aizej tu gausi!

Un lūk, tur stāv viņš kā nedzīvs un beigts!
No ilgām tu mirsti, Pjero!
Tā sadeg sen vārds mans, vēl neizteikts,
Kā zvaigzne, no krēslas kas atsēro.
Un mīlu es tevi: Ne vecums, ne trūdi!
Tik salts tu kveldumā zūdi.

Mana Kolombina veeglā un slaikā,
Ko melno masku tu viltīgi grozi?
Es redzeju tevi izmisas laikā:
Pee krūts tev tumšasinssarkanu rozi.
Mana Kolombina, lūk, pazemīgs
Tev pretim nu eju kā nezeenīgs!

Un sirds man no jauna nu atkal veras,
Kas gadeem bij klusejis, runāt nū sāk.
Kā ēnainas rokas ap mani ķeras,
Greežas kā vētrā. Tad pamazak.
Pēkšņi tad klusums. Un jūtu es to,
Kas visam dod veidu un atjauno.

Kā lampa trīsums uz galda,
Kā rudens mēness un atspīdums tāls.
Sirds atkal tēlo un malda:
Un lūk, tur jau atnāk viss personāls,
Akteertu raibotais pulks —
Nedzīvās pasaules dvēseles tulks.

Kabarejs

Cik brīnumdails ir mans kabare!
Tik eeskatees! Deenvidus pusē
Ar Grēekijas Atenu padusē
Tur mana dvēsele klusē.

Tik eeskatees: re!
Manā kabare
Ir deenvidus pusē tik veenigs logs,
Tur saulē nosēdees draugs mans Van-Gogs
Dzer platām acīm gaismu, tik dzer.
Man acis vēl drusku ir japeever,
Lai spētu it visu pārskatīt,
Kas manī mīt.

Šarl Bodlēr!
Manā kabare
Es tevi vairs netūru dzīvu:
Kā postaments
Tu Emilam*) lemts,

*) Emilam Verharnam.

Kuram pārvilku veeglu plīvu.
Bez tevis tam debēsis neetikt,
Bez tevis — kur galvu likt?
Tu, leelais meisters nīcībā augt,
Tam mācīji dzīvi uz cīņu saukt.

Lec augstak nu, muza spriganā,
Tu, debešķīgais Degā!
Lec augstak! Lai gavilē galvas kauss,
Deguns un acis un smalkakā auss.
Lai gavilē visi:
Skrabins, Grigs un Debisi —
Lai izkar septīto giezu,
Šo nošu Jezu,
Kad Bethovens tuvojas bārgi.
Stāveet kā sargi!
No visām mokām atpestītā
Plūst zīmfonija — ta devītā.

Lec augstak tik, muza spriganā!
Lec augstak! Salto mortale —
Largo finale.

Kā skaņu plūdumā Vagners breen,
Sibeliuss sit tam par galvu
Ar zeemeļbungu vāli, nudeen,

Ar skanīgu varu un alvu
Un tiklīdz maestro trāpa,
Dzeed fanfaras diktak: da capo!

Lūk, Vergils un Dante pusnomodā
Snauž veegli klasisko meegu,
(Ne tā, kā tos zīmejs Delakroa
Ar romantiku un zeegu)
Un kustas caur telpu kā ēnu mija,
Kā Homers, kā praveetis Jeremija.

Bet kabare vidū tup Sezans —
Tur sēdeklis mans,
Tur futuru dejā man drošākais sols,
Kur sēdot tā lasas Anatols*),
Mans vecais smīnīgais komediants,
Pēc praktiskā prāta slāpstošais Kants.

Un lāukā aiz loga čabošās zālēs,
Kā šūpuļu dzeesmu intervalēs
Raud Lelians Pauls.**)
Tas nābaga Davids — es spācošais Zauls:
Cik reiz to jau ārā dzinu,

*) Anatols Franss.

**) Pauls Verlens.

Bet mirklis — tas atnāks, es zinu,
 Tas nāks manas rētas pētit un bakstit,
 Ar lila tinti pār Porukam rakstit . . .
 Tad atnāc un cīnees ar Raini!
 Nabadziņ cīnees un galvu gaini!
 Bet tev jau nav galvas, tev tikai sirds,
 No Raina kā mūžos tu šķirts.

Uz seenas, kur Rilkes vārds uzrakstīts,
 Stāv nošķioets Rodens līdz,
 Tur Puškina ēnu pamaniju,
 Kad atstāts biju ;
 Tur grīneja veenrocis Servantess,
 Pee kura kājām reiz guleju es,
 Un Leopardi tik greizsirdīgs
 Bij maziņš, neveikls un īgs.

Bet visi lai meerā! Alfreds Misè
 Stāv blakus Žorž-Zandam un aplaudē,
 Kā draugi nāk manā kabārē
 Pat Šopenhauers ar Hegeli abi
 Un metafizikā dzīvo it labi.
 Te Haisija Heine vairs nejoko,
 Bez patosa dzejo Viktors Igo,
 Pat Bairens sēd, rūpīgi izlabo,
 To gaŗi un ātri rakstīto,

Un Flobers — ak ari pee viņa es biju! —
Pats cīnas ar Svēto Antoniju.

Jūs redzat tur stūri grāmatu skapi.
Ak Deevs, kā tu, Ģete, par Faustu tapi!
Man leekas, tu stāvi un atminees,
Ka romeša togā eetīnees
Tu nebiji gudraks kā Žans-Žaks Rusō,
Tu, leelais cilvēks, par — mazako.
Pee tevis nāk Šekspirs kā aplaupīts:
Pee Hamleta zeegums ir nodarīts
Un sirdsapziņa — ta moca.
Pār galvu tev lido Spinoza.

Un tālak, lūk Marksam tur labpatika,
No debess ka nokāp dialektika:
Tur Hegels uz kājām jau nostādīts,
Eet drošēem soļēem ar zinatni līdz;
Caur jauno zistemu eeraudzīt
Var skaidri, ka matiņš nenokrīt
No galvas, ja negrib to attīstība
Un tad vēl Dicģenu Jāzēpa griba —
Bet nevis, kā domāja Lametri
Un Holbachs un ari „De l'Esprie“,
Ne tā, ne tā, kā tas Molešots,
Kam preekšā asinains pods,

Kur savas tas smadzenes presē,
 Lai eēgūtu domu no materijas!
 Skats drausmīgs. Māc Engelsu bijas.
 Un vulgarās galvas vipš dzesē,
 Un Špinozas „Etiku“ rāda
 Tur veeta ir tāda):
 Deus sive natura, natura naturans —
 Gars, meesa no trešā kāda —
 (Tulkojums mans).
 Un nuomeni un fenomeni,
 Vecā Platona deevišķee zēni,
 Atnāk — un varemais Nonsens
 Lidīnas vīseem pāri.

Atnāk jau arī dažs skandinavs,
 Atnāk frekenū/dūšīgais kāvs
 Strindbergs un Hamsuns — tik salds.
 Man Ibsenam atsevišķs galds:-
 Tur Zolveigas dzeesma novakarā,
 Deemžēl, vēl atskan ik pavasarā.

Atnāk jaunfranči; Anri Barbiss
 Jau savu stūri ir eēņēmis,
 Un Vildraks, Rolans un Martine
 Jau mitinas manā kabārē.

Vēl atnāk daudz kreevu . . . Manā kabārē
 Ir visa burtainā pasaule.
 Un šodeen man svētki. Lai dejā greež
 It visi un katris pee krūtim speež,
 Kas dzīvē tam bijis mīļš un dārgs.
 Man šodeen svētki. It visi lai zin,
 Ka jaunu mīklu man dvēsele min.
 Jau stundens sit, jau rādītajs krit —
 Kur tukšu veetu yar pamanit,
 Tur rakstu : „Ergo sum,“
 Pirms gailis dzeed savu : „Te Deum.“

Eeslodzītā prātojums

Tu, sešos dēļos eeslodzīts,
Es, deeva kungs, un taģad kurnu,
Ka pārdrošībā netiku tev līdz
Un ceļā kritu — zirgs ar jēlu gurnu.

Tu šnākdams aizskrēji kā kalnu vējš,
Kā mūsu senči — deevišķigee lopi.
Pār mani klusums nežēligi krēs,
Un atmiņā man leeli apostrofi.

Bet tavu kārtību es zinu, ka tu kauj.
Ko vakar radiji. Bet viss ir ilegals,
Ko taisu es, tam mūžos nāve mauj,
Tavs vairogs man tik naglas, āsins Grals.

Tu — patvaldneeks, tev atļauts viss:
Determinizms un brīvā griba.
Vēl nebiju to sapratis —
Lūk, grēks pār mani jau un patvarība!

Bet kad es sāku saprast — parauj jods! —
Tu mani padzini kā suni:

Man Ēģiptē bij' solīts gaļas pods —
Es aizbēgu ar tavu malduguni.

Es — tevis musinats . . . Es — filozofs. . .
Tu kaujas laukos ej nu zini,
Ka it neveens šos kapus neapkops,
Kur kauli mirkst kā mārkos lini.

Teem moku pilneem sen jau sirds man sec.
Tu izgozejees šķidrā eterenā,
Bet es — es krunkains paleeku un vecs.
Un tad lai runaju es balsī lēnā!?

Ne, deeva kungs, nu laiks ir gan,
Ka ari tu . . . Lūk, esmu gāzees!
Tas izpreecajees aridzan,
Kas pasaulē kā neprāts brāzees.

Sen laiks, mans kungs! Tā eeslodzīts
Es sešos dēļos tagad kurnu,
Ka deeveem netiku es līdz
Un ceļā kritu — zirgs ar jēlu gurnu.

Uzklauses!

Tu, kas tu staigā tur pa asfalteem,
Kad tukšs jau skvers,
Caur melneem kokeem, masteem sacelteem,
Vējš mauj kā zvērs,
Šļūc trams pa tilteem it kā sarāvees —
Tu, tālā, uzklauses!

Vaj mūžam man te vērtēes mēness purnā,
Te Eģiptē, kur deevs ir pirmais lops*)?
Ne velti tavā augsti celtā gurnā
Bij krustā sitees katoliskais Ropss!
Dod atbildi, met nākti zobu zelta,
Kad pasmejees, tu tumsas upju delta!

Vaj satikees tu ceļā ari to,
Ko mekleju es tik gar altareem?
Ar siluetu savu nicigo
Nu paskaidro šeeem kungeem, saki teem,

*) Apiss, melns vērsis ar baltu laukumu peerē,
Eģiptē kā deevs peelūgts.

Ka tas, kas jaunas durvis vajā vērs,
Nav vecais deevs, Igo, bet Šarls Bodlērs.

Tu, skaistums mirstošais, kā mēness dilā!
Kur tava māsa, domīgā Nana?
Tu nesaki . . . Ak, gurdā ceres vilā
Ta dzīvo svēti katrā madonnā!
Kad tuvu galvas cilā tārpu bars,
Tu esi tēvs, tas dēls un svētais gars.

Tu esi varonis pee Trojas vārteem,
Tu – Koka Zirgā slepens ilgu logs.
Pār šauteem, kauteem, nodurteem un kāртеem,
Kad atnāk paisums drebuļains, baroks,
Pret nāvi, tur pār asins pelķi,
Es tevi sveicu, tevi melno nelķi!

Tu tomēr dziļo vēl pa asfalteem!
Kad tukšs jau skvers,
Caur melneem kokeem — masteem sacelteem,
Vējš mauj kā zvērs,
Šļūc trams pa tilteem it kā sarāvees,
Tad uzklausees!

Pēcnāves mīla

Klau, klau, klau —
Klauveju klusi pee tava zārka,
Kuŗā nekā vairs nav,
Pat drumslas no tava apakšsvārka.
Klau, klau.

Kopš kapā guļu tev blakam,
Tev, mana veenīgā mīlā,
Man, uzausa jausma zvīlā,
Man nemeera sagraustam rakam,
Kopš kapā guļu tev blakam.

Ko augšam tur krusts mans ķetains
Smīlkst vējā un vārigi čīkst?
Kad klusums izsteepjas metains,
Pēc nāves vēl dvēsele nīkst,
Kad augšam smīlkst krusts mans ķetains.

Klau, klau, klau
Dauzu es vēlreiz . . . Papiros šmīkst

Tavi tērauda mati, un celiši brikst . . .

Vaj kustees tu jau?

Klau, klau, klau!

Pabāz no zarainā vāka

Mazā pirkstiņa kauliņu tik,

Man taustīt ap viņu nu neapnīk.

Lai augšā smilkst krusts, deg mēness bāka,

Tik pirkstiņu pabāz no zarainā vāka!

Tik ilgi, es, aklais, pee tempļa durvīm

Taustīju nesapratīgs!

Nu templis guļ drupās un trūdains vatīgs

Man jacilā svētums, man — ritmu burvim,

Kas taustījis ākli pee tempļa durvīm.

Es tagad zinu, ka mirkli ir pasaules mirsts

Un jaunas pasaules sākums,

Un viss tavs smaršainais nākums

Tev epitafijā cirsts,

Kur mirkli ir mirsts un jaunas pasaules sākums.

Un kleedzu es jums, kas jūs ap krustu man čikstat,

Rokatees sirdī! Tur eesākums,

Tur dzīvības templis it viseem jums,

Kas jūs bez darba tur nīkstat,

Jumskleedzu es nakti, kas jūs ap krustu man čikstat.

Klau, klau, klau —
Klauveju velti pee tava zārka,
Kurā nekā vairs nav,
Pat drumsas no tava apakšsvārka.
Klau, klau . . .

Mūks

Mans Jezus guļ tik bāls un šaušalains,
Uz viņa kapa rakstīts: „Petite Jeannette“.
Caur loga stiklu spīdums asinains
Uz akmens grīdu manu ēnu met.

Tas siluets man deezgan intresants.
Es sveicu to kā labsirdīgu ķēmu:
Šis dzīvības un nāves intrigants
Šeit atkal pēta savu teoremu.

Vaj dzīvot mūžam un no dzīves bēgt?
Vaj veenam mirklim atdot sevi visu?
Vaj rokās vilņojošās droši slēgt
Kā dārgus augļus — sūkt kā saldu misu?

Ak Jezus miris! Dzīvo Petite Jeannette.
Uz bulvara es pamanīju viņu,
Tur mūsu klosterseēnai taisni pret,
Tik smaidīgu ar skaidru sirdsapziņu.

Kur esi, tu?

Te skumjas sēd zarā ik katrā,
Skan dzeesma, sen dzeedatā —
Nāc, aizved mani Monmartrā
Vismazākā kafejnicā!

Tē ēnas no mirušām deenām
Ik brīdi man jasastop . . .
Aiz vecās Sarbonas seenām
Sen gaida jau Caffè Procope.

Tur nišā uz Ludviķa krēsla
Nāc, sēstees, ma Pompadoure!
Nāc, nezinamā, caur krēslu
Es saucu, kur esi, kur?

Debess tukšumā

Tu, mana līgava saltā un kailā,
Kas debesu tukšumā mīti,
Skaidrskanīgā mana, viscēlā, visdaiļā,
Tavi vārti man atdarīti!

Tev nav ne kāju, ne gurnu, ne krūšu,
Tik acis kā miglā es redzu;
Bet veenmēr es zinu — pee tevis reiz būšu,
Tev sirdi kā leesmās es dedzu.

Savu klauna sirdi, savu slepeno domu
Es atdevu tavā varā,
Kā jaunekli — ķēniņu Abzalomu
Pakārtu ērkšķainā zarā.

Un nav manim balsta. Bez tevis es grūstu
Kā zvaigznaju bezgalīgumā,
Pee tevis es jūtu kā laimīgu gūstu
Pee mātes — kā eesākumā.

Tu, mana līgava saltā un kailā,
Kas debesu tukšumā mīti,
Skaidrskanīgā mana, viscēlā, visdaiļā,
Tavi vārti man atdarīti!

Slēdzeens

Šis gala slēdzeens leekas deezgan loģisks.
Kopš plosas vasaras šis sešas,
Man sirds tik vairak, vairak plešas,
Es — mēģinajums, lūk, fizioloģisks.

Sirds nerimstošā amplituda
Starp šaurām eelām speras steigās. —
Viss sirdī atgriežas un beigās
Man nav ne romeeša ne juda.

Es zārkus atveru un tārpu birā
Vēl sirds man brīnumdarbu rod:
Kas spēj, lai nāk un atpakaļ man dod
To, kas te bruka nežēlīgā mīrā!

Kas spēj lai nāk . . . Tas slēdzeens loģisks.
Kopš plosas vasaras šis sešas,
Man sirds tik vairak, vairak plešas,
Es — mēģinajums, lūk, fizioloģisks.

^v
Šī pilsēta

Šī pilsēta mana ir hiperbola,
Kas mani aiz mākoņiem sveč,
Lai lejā man ceļu nenogreež,
Lai neapnik viss, ko zeme šī sola.

Uz mākoņu palageem rāpdamees,
Es redzu daudz ātrak, kā tur,
Kur lejā katrs prāto un bur,
Ka vecais deevs sen jau apgulees.

Tu, pilsēta mana, lai stingrak duras
Tavi torņi, kur debess pār zemi slūp,
Un lai tavi fabriku skursteņi kūp —
Kvēp deeviskā vaigā un kuras!

Tik hiperbolā nes mani uz āri,
Kas bijis, to sirds man vairs nepazīst —
Tik augstak, augstak! Lai mākoņi rīst!
Jums ārdēvas, draugi, kas mūmijkāri!

Nedeenā

Karlim Skalbem

Es atminos :

Naidīgi uzkvēlo papiross
Vagonā krēslā un sirmā,
Un tautas darbneeku firmā
(Tagad nu bēgļu jukā un virumā)
Rādas man dzejneeka sejs kā brīnā
Sastindzis smalkā sāpigā smīnā.

Mums abeem dažadas gaitas,
Bet tagad nu abi neziņā
Dvešam kā meegošas aitas
Šai cilvēces aizgaldā
Nopūtas dzimtenei atstātai :
Vai — vai.

Tu dzeedaji slavu, es naidu nesu.
Nu abi mēs vaidam šo posta mesu
Un sūdzam kā ceribai pēdejai :
Vai — vai.

Kāds svešs tu man bijī reiz tautas mostā !
Nu stāvi man tuvu — kad tauta postā.
Lūk, skateet šo dvēseles kabareju,
Tavu un manu un cilvēces seju !

Ar glītumu

Jūs, kas nākat mani nu raudzīt,
 Gribu jūs saudzet,
 Negribu rādit jums vītumu
 Un dvēseles vainas, kas zvir —
 Viss, viss lai aizsegts tas ir
 Ar glītumu,
 Kuŗu kā dārgumeem pilditu trauku
 Nesu caur dzīvi — asinīm slacito lauku —
 Jums, mani draugi bailīģee,
 Veegluma alkstoģee.

Lūk, šai traukā māksligā
 Jums mana dvēsele skaidrotā!
 Tur dibenā mēness akmens, kas bālo
 Manas tautas verga likteni tālo,
 Bet pašā vidū tumšasinģarkana granata acs —
 1905 — tais gads.
 Un augstak, kā švitrainu agatu
 Sabeezē-bēdas klūsumu,
 Līdz pašā augšā kā dimants zalģs

Manas dvēseles atjaunots alks
 Met apkārt starus kā zeemeļblāzmu,
 Pašķir šaušalu laiku un brāzmu
 Un nepārredzamus augstumus,
 Neizprotamus skaidrumus
 Žēlumu nicinošs skaņ —
 Kā metala vagas caur mūzeem ar
 Nopeetns un svēts
 Pret rītumu . . .
 Tik neprasat velti, kā viss tas spēts!
 Jūs, kas nākat mani nu raudzit,
 Gribu jūs saudzet —
 Ar glītumu.

Lai nevaino mani nopūtām!

Nevainojat man sirdi, kas aizees reiz gaidās,
 Vaj ceļmalā kritīs šī galva, vaj rātņi gulēs
 zārkgala ēveļu skaidās —
 Veenalga — Lai nevaino mani nopūtām!
 Pāri tik augstu pār visām tām
 Celsees mans gars, kad akteera žests
 Līdzī šīm meesām būs projam mests,
 Kad ēzeļa jūgu ar skumīgo drīksmi
 Izvilcis būšu uz zaļskaļo līgsmi
 Sanošu zvaigžņu šmaržainos ceros.
 Kurp eju, kurp veros
 Šais eelās drausmīgi gaidošās,
 Savā sejā no bērības snaudošās
 Linijās — likteņu zīmetās,
 Un gruzdoša darba nebeigtā smeltnē,
 Gadsimtu šķēltnē,
 Pat atmiņu melnbaltā rotajumā,
 Visur —
 It visur
 Es jūtu, kāds aizsteidzas degošā debesu jumā,
 Es dzirdu — kāds breeswiģi kleedz pēc atbri-
 ves veida —
 Sirena naktī uz bangota reida.

Tur kleedzu es — gotiskam tornim līdzīgs,
Drupošs un tomēr pret zenitu stūdzīgs,
Tur mirstu es, kam viss jau ir zināms
Simts tūkstošs gados. Vēl neatmināms,
Apkrauts ar neevu,
Tur smejos es chimeru smeekleem,
Pār pilsētām augstu saulstaros deegleem,
Smejos par bijušo deevu . . .
Ak, jūsu kārtīgais īpašums!
Visu,
To visu
Atdošu sneedamees jums,
Nolikšu zārkā klauna žvadošo rotu,
Važas, smalkās, dziļgrauzejas,
Atdošu vīseem, kas paleek un raizejas —
Ar ciltstēvu garo karavani,
Par sevi, par, mani,
Tik gars mans celsees vēl augstāk par gotu,
Par romieši seno, teikapstarotu,
Un arī par tevi, gara leelmani mūžos, skaidr-
redzošo gallu.
Mans gars ees uz saskaņu leesmu Valhallu.
Nevainojat tapēc man sirdi, kas aizees drīz gaidās
Vaj celmalā kritis šī galva, vaj gulēs rātņi
zārgala ēveļu skaidās —
Veenalga — Manas īrstošās meesas smeesees
Par jums. Gars augšup kā dzeesma sleesees.

Man jaizcees sevi

Ak, es dzirdu, dzirdu, kāds vēda
Vējā sarkanu kārogu zilā,
Kāds atmetees jūrās un mēda,
Kāds tālumā mežus no eelejām cilā.

Viss kustas, viss mainas, savijas, rīst:
Kāds aizeedams smejas caur vakara logu
Zvaigzņaineem zobēm, kad aizsveedees plīst
Mākonis pār pilsētas jumtaino žogu

Es eju un galvā man pianins
Dauzas ar baltām un nebaltām deenām.
Laudis . . . Laudis . . . Bet saltbalsenais splins
Man eelās un namos jaizcees veenam.

Man jaizcees sevi. Mans siluets
Ķēmīgi dejo šo namdurvju preekšā,
Kur mana ala. Ak neklūs tas vecs,
Kā saule jaunibas skanošā reekšā!

Tur nemirstīguus . . . Kāds vēda
Vējā sarkanu kārogu zilā,
Kāds atmetees jūrās un mēda,
Kāds tālumā mežus no eelejām cilā.

Ritumi

Lūk! Šodeen es sēdu un vēroju
Sevī kā leopardu,
Kā Helenas salā pēdejo gvardu,
Pat deevus es ritumeem mēroju.
Kas nāks, kas ir un kas bija,
Sasijā skanoša sija,
Un tur, kur aizbijas gadsimtu foni,
Kleedzeeni sastingst tur unisoni,
Cilveces slāpes sastingst par stilu:
Redzu es dzeedošas sfinksas seju,
Zeedošos dārzos Niniveju,
No augstā mūra, kad Azijas vakara reets,
Dzeed bālganā trīsmā asireets,
Tukšās debesis izgaudo šausmas;
No Trojas likteņu grausmas
Caur templeem eet elins kā Apolons,
Augstu deg Olimpā mākoņu trons,
Bet lejā, Traķijas mežos es dzirdu vaidošu preedi,
Nākotnes sāpju — mirstošā fauna Marsija dzeedi.
Un viss tas ilgstošais debesu jaudums,

Dvēseli veeġlinošs raudums,
 Deenu un nakšu melnbaltais mets
 Sec.
 Mijas
 Un laiku atmijas
 Ātrzirgu linijām aizskreen caur mani,
 Es jūtu, tu, pasaule, skani!
 Skan tavi bijušie pavasari,
 Un līdz ar tevi es ari.
 Dvēsele šalko kā Atlantiku,
 Viļņo un rūgst,
 Aprimst un sāpju stingumā trūkst.
 Tik, pārvarot sāpes ar matematiku,
 Būs sasniegts mans skanošais apoteozs —
 Eģiptes planā greests Berliozs.
 Ak kāda līgsme ir, skaņa, ko redz,
 Ko jutuma žēlums vēl neaizsedz!
 Kāds preeks ir krāsā, kas dzeed,
 Kuru tu mūžos sved,
 Kā šodeen es — asireets,
 Elins, mūks un parizeets,
 Cilveks, kas sevī es vēroju
 Kā leopardu,
 Kā Helenas salā pēdejo gvardu
 Un deevus ar ritumeem mēroju!

Es nevaru nomirt

Par ko es reiz skumu tik svēti —
Gulst jēdzeeni stilizeti,
Un deenu vējainās plandās
Viss dziļums uz augšu vandās,
Plūst ūdeņi attureti.

Man preekšā vēsums — tur Atlantija,
Aiz manis mirstošais: „Bija, reiz bija“,
Un pašā vidū kā akteera žests,
Mans gaišums no Deeveem, vēl nenodzests,
Mans gaišums svētakā iluzija.

Es nevaru nomirt — ja visi te mirtu!
Es sapņoju dzidrumā sevi tik tvirtu,
Mana dvēse ar mokām rotajas,
Es smejos visdziļākās ceešanās,
Un smeešos uz zārķa ja zeme man birtu.

Es smeešos par sevi, par jums it viseem,
Jūs, nelgas! Aiz atziņas aizkulisēm —

Kur ir jūsu bailīgā prātneecība?
Uz augšu verd' griba, tik uzvaras griba.
Ak, kā es smeešos par vakareem dziseem!

Prom, prom, mans naksnināis Domino!
Steidzees tu, salti degošs Pjero,
Un spēlē savu nu pēdejo spēli,
Veco Eiropu rādi un kvēli,
Kas šadeg breesmās un — atjauno!

Sirds, klausī!

Sirds, mana sirds, tu bezgalīgi vēsā ilgotāja!
 Tu sadedzini visu rodot skaidrumu,
 Šurp atnāci tu sacīt: „Lūk, šeit māja,
 Šeit apmestees!“ Bet velti! Dairumu
 Tu jūti gaisā, cilvēklikepīvākus
 Tu redzi sapītus un sarežģītus —
 Šos preeka, gaviļu un lēno moku gadus,
 Šos aizejošos, nodimdošos rītus
 Un deenu degošo kā steigu kveldē,
 Un sevi pašu, kas kā šķērdejs deldē
 Ir jaunību, ir preeku agri krāto,
 Kad katriš domīgs ceļā stāj un prāto —
 Kur tev ir māja,
 Sirds, mana sirds, tu bezgalīgi vēsā ilgotāja?

Un kur tev draugi ir, kad novakars
 Un jūti tu, kāds būs tas galā nākums?
 Ak visur, visur rādas tev tik sākums,
 Tāls, nepeelūdzams projam eet tavs gars,
 No tagadnes ik brīdi rauj un šķir —
 Kur tavi draugi, sirds, kur viņi ir?!

Un kur tu pate esi? Leelās steigās
 Tu aizskrēji. Bet laiķeem gājeens lēns,
 Pār būtību tik dreb tavs ritums rēns —
 Sirds, mana sirds, tu vēsā ilgotāja,
 Kur tavi draugi ir, kur tava māja,
 Sirds — nerima, kur būs tu reiz beigās?

Tu lepni atbildi: „Nav beigu, nav nekad!“
 Nu labi tad —
 Vēl nav par veli!
 Ej spēlē savu nerimstošo spēli,
 Ar mokām rocees atomā ik veenā;
 Kā kalnā elzdama kāp viņā deenā,
 Kad vispasaulīgs klūs tavs kabarejs,
 Zem melnās maskas, degs kāds zibošs sejs
 Pēc drauga tuvā,
 Tad likteņgriezē laiku guvā —
 Sirds, klausī, klausī! —
 Tu savu melno masku zemē rausi
 Un atklāses un visur būs tev māja —
 Sirds, mana sirds, tu bezgalīgi vēsā ilgotāja!

Leelā analīze

Kamēr šī dzīve kā Niagara
Gāžas uz preekšu,
Tu greezees uz eekšu,
Kur pagātnes dziļumu vara
Staigā pa mūžības nakti:
Un nelīdz ne domu skaidrums, ne fakti,
Zinatne, māksla un filozofija
(Ak viss tas jau bija!),
Nelīdz ne asināts skepticizms,
Ne cits kāds asmināis izms,
Visur sirds sērigā leierkaste
Velkas tev pakal kā sunim aste,
Cei pagātnes putekļu vibrionus,
Gordija mezglu miljonus,
Kas tevi kā nespēkā seen,
Kā tumsā un skumjās tu breen,
Mocees ar galu un eesākumu,
Mūžīgo noslēpumu.
Tapēc nelīdz nekas, un vajag tev spēt
Izraut šo sirdi un uzvāret.

Tapēc jo drīzi
 Izdari leelo analizi:
 Vīdziļako dziļumu banalizet!
 Pāršķel šo sirdi, kas žēlo
 Varoni kauto!
 Kad visa pasaule ugunīs kvēlo,
 Ko skumsti par skaistumu grauto?
 Lūk, tautas kā zvērbari mūk
 Pār zemi, kas pamatos grīlo un brūk,
 Pār zemi kauto, grauto un šauto.
 Pārceet tik pēdejās mokas!
 Dubļus kamp, aptašķi rokas
 Un dūres speed veltīgo deevēkļu sejā!
 Tu zini, tik smēekli atskanēs lejā,
 Un tad, tad klusums būs tāds,
 Kā dzirdams būs augam tas jaunotais stāds,
 Kas saldu smaršu tev dvēselē vēdis.
 Un veltīgi mēdis
 Tevi tad dresetais prāts.
 Tu pats būsi prāts un jūta un vara:
 Dzīves varenā Niagara
 Cauri tev šalkos
 Un dailes dzīparos smalkos
 No tagad vēl neteikta gara
 Sapīs no jauna mūžības preevi,
 Cilveki celsees kā deevi.

Mūžīgais spēlmanis

Tu, spēlman mūžīgais,
Es tevi atjaunošu,
Tev jaunu vārdu šodeen došu,
Ar' kuru pildas dzestrais rudens gaiss --
Tu, spēlman mūžīgais!

Viss senais smagums degdams izpleenejis.
Kas es vēl esmu?
Tik nesu kalnā liktenigo nesmu,
Tur visu sakrājis, ko neespējis --
Viss senais smagums degdams izpleenejis.

Un cīnos es ar veco zodiaku,
Ar jauneem vārdeem zvaigznes peestiprinu,
Pa vecām jūrām jaunus ceļus zinu,
Uz krasta apsveiceju stādu bāku --
Un cīnos es ar veco zodiaku.

Un sirds man spēlē kā uz tumšām stīgām
Caur mūžu zalgnumu;

Tur siluetigs atnāc arī tu,
Kas aizgāji līdz pēd'jam deevpalīgam —
Ak, sirds man spēlē kā uz tumšām stīgām.

Tu, spēlman mūžīgais,
Es tevi atjaunošu,
Tev jaunu vārdu šodeen došu,
Ar kuŗu pildas dzestrais rudens gaiss —
Tu, spēlman mūžīgais!

Varbūt?

Kad nobeigts būs dvēseles kabarejs,
Tad pāreets būs Rubikons,
Aiz manis celsees kā noskaidrots fons,
Un es bušu uzvārejs.

Bet tagad es dzeru kā Sokrata dziru:
Lūk bālgana saule šūpojas vējā!
Un vakari atnāk, kad atstāts es miru,
Un ēnas kust kabarejā.

Tam vidū es stāvu kā manekens
Un stingstu kā šaušalās:
Lūk, chimeru dejā kā savijās
Mans murgojums nevairams, sens!

Un tad es smejos . . . Un homerisks
Galdz izsmeeķls par mani, par visu;
Pār stundu, kad veens izsamisu,
Kāp vīpsnodams mēness disks.

Tad aprimst deja . . . Kā velvetā
Glūn tukšumā skatuves rampa,

Dzeest spurgdama pēdejā lampa,
Viss eesteeg kā melnumā kvēpotā

Mana māte sauc mani: (Sirds tumsā to jūt!)
Plūst veegli kā pasturale,
Un, pāspīdot gaismai, veidojas tāle,
Es krītu . . . Nāk leelais Varbūt.

Tā nobeigts būs' dvēseles kabarejs,
Un pāreets būs Rubikons,
Aiz manis celšies kā noskaidrots fons,
Un es būšu uzvarejs.

Visi nu projam

Visi nu projam, un kabarejā
 Stāvu es veens un vilņotā dziņā
 Ceļas man sirds un iztēlo miņā
 Tos, kuru dvēseles rudens vējā
 Runā ar mani, kad debesis vaļam,
 Kuņi sen atdus zem velenām zaļām.

Šodeen šeit dzīvības pakalnumā
 Noleeku dvēseles ķēmigo žestu,
 Enu uz tāluma debesīm mestu,
 Pēdejo reizi kā eesākutā
 Raudu pee krūtīm, bez atgriezes mirstot,
 Teem, kuņi aizeet, visapziņā nirstot.

• Aizeet tur laiks mans, kas nospēlets,
 Rudensskumīgi rindā
 • Akteerī mani tur aizeet kā trimdā,
 Klusums aiz viņeem nostājas svēts.
 Bet preekšā man lauks kā prerija plaša,
 Un krūtīs plešas kā mūžības dvaša.

Kā vārpas tur tēvtēvu tīrumā,
Tā rudenigo es jūtu jau breedu,
Par kuŗu vīppusei aizeedams dzeedu,
Kur vārdu man atbalso tālumā . . .
Kāds klusums visapkārt nu kabarejā!
Tik gars mans jau ceļas paisumā spējā.

S a t u r s

	L. p.
Prologs	5
Raibotais pulks	7
Kabarejs	9
Eeslodzītā prātojums	16
Uzklauses!	18
Pēcnāves mīla	20
Mūks	23
Kuŗ esi, tu?	24
Debess tukšumā	25
Slēdzeens	26
Ši pilsēta	27
Nedeenā	28
Ar glītumu	29
Lai nevaino mani nopūtām!	31
Man jaizcees sevi	33
Ritumi	34
Es nevaru nomirt	36
Sirds, klausī!	38
Leelā analīze	40
Mūžīgais spēlmanis	42
Varbūt?	44
Visi nu projām	46

[0,20]

LATVIJAS NACIONĀLA BIBLIOTĒKA

0306078157

